

ระเบียบกรมทรัพย์สินทางปัญญา
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนเครื่องหมายที่มีลักษณะเป็น
รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ

โดยที่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ไม่ได้
กำหนดความหมายคำว่า รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ ประกอบกับยังไม่มีหลักเกณฑ์
และวิธีการจดทะเบียนเครื่องหมายที่มีลักษณะเป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุไว้

เพื่อให้การพิจารณาเครื่องหมายที่มีลักษณะเป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ
ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าดังกล่าวเป็นไปโดยถูกต้องและในแนวทาง
เดียวกัน กรมทรัพย์สินทางปัญญา จึงได้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

๑. ความหมายของรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ

คำว่า “รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ” หมายถึง เครื่องหมายที่มีลักษณะเป็น
รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่แสดงถึงด้านกว้าง ด้านยาว ด้านลึก และแสดงชัดเจน
ให้เห็นความแตกต่างจากเครื่องหมายในลักษณะอย่างอื่นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา
๔ เช่น ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพประดิษฐ์ เป็นต้น

คำว่า “วัตถุ” หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นรูปร่างหรือรูปทรงซึ่งอาจจะเป็นรูปร่าง
หรือรูปทรงของภาพถ่าย ภาพวาด ภาพประดิษฐ์ ตรา ชื่อ คำ ข้อความ
ตัวหนังสือ ตัวเลข ลายมือชื่อ กลุ่มของสี หรือสิ่งเหล่านี้ได้อย่างหนึ่งหรือ
หลายอย่างรวมกันก็ได้

๒. วิธีการยื่นขอจดทะเบียน

๒.๑ ผู้ขอจดทะเบียนจะต้องแสดงภาพเครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือ
รูปทรงของวัตถุ อันเป็นสาระสำคัญทั้งหมดที่ประสงค์จะขอความคุ้มครอง
โดยจะแสดงเป็นภาพถ่ายหรือรูปเขียนก็ได้ปิดในคำขอจดทะเบียน

๒.๒ ผู้จดทะเบียนจะส่งคำพรรณารูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุนั้น เพื่อประกอบคำขอจดทะเบียนก็ได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยคำและต้องยื่นพร้อมคำขอจดทะเบียน

๓. ลักษณะของเครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่สามารถรับจดทะเบียนได้

๓.๑ เป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะบ่งเฉพาะ

๓.๑.๑ เครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะบ่งเฉพาะจะต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

๓.๑.๑.๑ เป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะบ่งเฉพาะตามมาตรา ๗ ตัวอย่าง เช่น เครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีหรือประกอบด้วยลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นสาระสำคัญดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นลักษณะบ่งเฉพาะ

(๑) รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นชื่อตัว ชื่อสกุล ของบุคคลธรรมดาที่ไม่เป็นชื่อสกุลตามความหมายอันเข้าใจกันโดยธรรมดา ชื่อเต็มของนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือชื่อทางการค้า ที่แสดงโดยลักษณะพิเศษและไม่เล็งถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าโดยตรง

(๒) รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นคำหรือข้อความอันไม่ได้เล็งถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้านั้นโดยตรงและไม่เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์ ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ ๕

(พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๓) รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นกลุ่มของสีที่แสดงโดยลักษณะพิเศษ

(๔) รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นตัวหนังสือ ตัวเลข หรือคำที่ประดิษฐ์ขึ้น

(๕) รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นลายมือชื่อ ของผู้จดทะเบียนหรือของเจ้าของเดิมของกิจการของผู้จดทะเบียน หรือลายมือชื่อของบุคคลอื่นโดยรับอนุญาตจากบุคคลนั้นแล้ว

(๖) รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะ

เป็นภาพของผู้จดทะเบียนหรือของบุคคลอื่นโดยได้รับอนุญาตจากบุคคลนั้นแล้ว หรือในกรณีที่บุคคลนั้นตายแล้ว โดยได้รับอนุญาตจากบุพการี ผู้สืบสันดาน และคู่สมรสของบุคคลนั้น ถ้ามี แล้ว

(๗) รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นภาพที่ประดิษฐ์ขึ้น เช่น รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปคนกำลังวิ่งถือคบเพลิง เป็นต้น

๓.๑.๑.๒ ไม่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของสินค้าหรือบริการหรือเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการ หรือแสดงความหมายถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการ เช่น รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปขนมปังใช้กับสินค้าขนมปัง รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปขวดสุราใช้กับสินค้าสุรา หรือ รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปคนกำลังเดินราใช้กับบริการดิสโก้เธค เป็นต้น

๓.๑.๑.๓ รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นตัวสินค้าหรือบริการ หรือเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการ หรือแสดงความหมายถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการ แต่ได้มีการดัดแปลงหรือตกแต่งจนไม่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้าหรือบริการนั้นทราบและเข้าใจได้ว่า รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุดังกล่าวเป็นตัวสินค้าหรือบริการ หรือเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการ หรือแสดงความหมายถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการ เช่น รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปเปิดใช้กับสินค้าน้ำหอม ซึ่งเป็นรูปเปิดดังกล่าว ได้มีการดัดแปลง จนไม่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่า รูปเปิดดังกล่าว คือ รูปขวดน้ำหอม ย่อมถือว่า รูปเปิดไม่ใช่รูปขวดน้ำหอมที่ใช้กับสินค้าน้ำหอม เป็นต้น

๓.๑.๑.๔ ไม่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ ซึ่งแม้จะมีการดัดแปลงหรือตกแต่งแล้วก็ตาม แต่ยังคงเห็นเป็นตัวสินค้าหรือบริการ หรือเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการหรือแสดงความหมายถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการ เช่น รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปขวดน้ำหอม แม้จะดัดแปลงรูปขวดน้ำหอมเป็นรูปเปิด แต่ส่วนหัวยังคงเป็นหัวฉีดสเปรย์น้ำหอมอยู่ เป็นต้น

๓.๑.๒ เครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะตาม ๓.๑.๑ หากมีการใช้เป็นเครื่องหมายการค้า หรือ

เครื่องหมายบริการ หรือเครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วม และได้มีการ
จำหน่ายเผยแพร่หรือโฆษณาสินค้าหรือบริการจนเป็นที่แพร่หลายและสามารถทำ
ให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้าหรือบริการนั้นทราบและเข้าใจได้ว่า สินค้าหรือบริการที่
ใช้เครื่องหมายดังกล่าวแตกต่างจากสินค้าหรือบริการของบุคคลอื่น ก็ให้ถือว่า
มีลักษณะบ่งเฉพาะ ทั้งนี้ วิธีการพิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะโดยการใช้ จำหน่ายหรือ
โฆษณาดังกล่าว ให้อนุโลมใช้ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องการพิสูจน์
ลักษณะบ่งเฉพาะตามมาตรา ๗ วรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า
พ.ศ. ๒๕๓๔ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๒

๓.๒ เป็นเครื่องหมายที่ไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้รับจดทะเบียน
เครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุจะต้องเป็น
เครื่องหมายที่ไม่มีหรือประกอบด้วยลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๘ เช่น
เครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปธงชาติไทย หรือ
รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปสิ่งโตทะเลซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของ
ประเทศสิงคโปร์ เป็นต้น

๓.๓ เป็นเครื่องหมายที่ไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายของ
บุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว

เครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุจะต้องเป็น
เครื่องหมายที่ไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้
แล้ว จนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของหรือ
แหล่งกำเนิดของสินค้าหรือบริการที่ใช้กับสินค้าหรือบริการจำพวกเดียวกันหรือต่าง
จำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่า มีลักษณะอย่างเดียวกันตามมาตรา ๑๓ เช่น
เครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุซึ่งมีลักษณะ
เป็นรูปถ้วยจะต้องไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่เป็นรูปถ้วยหรือ
รูปทรงของวัตถุในลักษณะเป็นรูปถ้วย และเครื่องหมายการค้าที่เป็นรูปถ้วยและคำ
ว่าถ้วยภาษาไทยและภาษาต่างประเทศของบุคคลอื่นที่จดทะเบียนไว้แล้ว ซึ่งใช้กับ
สินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน เป็นต้น

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายรณรงค์ พวงราช)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา